

Verslag van de online via Zoom gehouden Algemene Vergadering van Leden Erfgoedvereniging Bond Heemschut (AVL), d.d. vrijdag 25 juni 2021

Aanwezig uit het Heemschut-bestuur (het Bestuur)

de heer H. Hellegers	voorzitter
de heer B. van der Maat	penningmeester
de heer H. Dirkx	secretaris
de heer P. van Schravendijk	lid
de heer E. de Jongh	lid
de heer K. Loeff	directeur
mevrouw A. van Kampen	verslag

en verder 36 leden van Erfgoedvereniging Bond Heemschut (de Vereniging), zoals vermeld op de aan dit verslag gehechte lijst.

1. Opening en vaststelling van de agenda

De voorzitter, de heer Hellegers, (de Voorzitter) opent de vergadering om 10.30 uur en heet allen welkom. In verband met de Corona-maatregelen is het helaas ook dit jaar niet mogelijk fysiek met elkaar te vergaderen. Zoals het er nu naar uitziet zal het waarschijnlijk mogelijk zijn de volgende vergaderingen weer fysiek te houden, wellicht toch nog een keer in Tilburg, de Voorzitter kijkt daar naar uit.

Het voltallige Bestuur en directeur Karel Loeff zijn online aanwezig en beschikbaar voor vragen.

De Voorzitter neemt de gang van zaken van het online vergaderen door. De chat is beschikbaar voor vragen en/of opmerkingen en er kan gebruik worden gemaakt van hand opsteken, zowel door het handje van Zoom te gebruiken of door in beeld een hand op te steken.

Er is een ingekomen stuk ontvangen van de heer Bollebakker, dit zal behandeld worden bij agendapunt 3, ingekomen stukken. Er zijn geen opmerkingen ontvangen over de agenda, de agenda wordt vastgesteld.

2. Mededelingen

In deze AVL staan we stil bij het overlijden van een tweetal leden, die zich langdurig en bijzonder hebben ingezet voor de Vereniging.

Begin deze maand overleed op 88-jarige leeftijd Jonkheer Gustaaf Witsen Elias. Gustaaf was oud-voorzitter van de commissie Friesland, oud-lid van het Algemeen Bestuur en lange tijd bestuurslid van de Stichting Heemschut Hulpfonds. Binnen Heemschut was hij actief bij de bescherming van datgene wat typisch Fries was, hij zette zich in voor behoud van buitenplaatsen, boerderijen, kerken en kenmerkende woningen. Degenen die hem hebben gekend zullen hem ongetwijfeld herinneren als een rustige, uiterst vriendelijke en aimabele persoonlijkheid.

Gisteren kwam voorts het bericht dat op 81-jarige leeftijd de heer Willem Heijbroek is overleden.

In 1980 richtte de heer Heijbroek de Heemkundige vereniging 'Huis en Heem' op in de gemeente Tholen, zijn woonplaats. Vijf jaar later trad hij toe tot de commissie Zeeland van Heemschut, met een rol die hij meer dan 25 jaar zou vervullen, waarvan vele jaren die van voorzitter.

Als schrijver bracht hij verschillende boeken tot wasdom, onder meer over kunstenaar Chris Lanooy en kunstenaar Louis Van Roode. Daarnaast natuurlijk ons eigen jubileumboek Het Gelijk van Heemschut uit 2011. Als voorzitter van de commissie Zeeland was hij intensief betrokken bij de redding van het badpaviljoen in Domburg, alsmede de strijd voor behoud van de mozaïeken van Britannia in Vlissingen. De laatste jaren bleef hij ondanks beperkingen actief betrokken bij de Werkgroep monumentale Kunst van de Vereniging.

Er wordt een minuut stilte gehouden om beiden te gedenken.

3. Ingekomen stukken

Er is een schrijven ontvangen van de heer Bollebakker. De heer Bollebakker dient een verzoek in voor een afzonderlijke AVL in een fysieke bijeenkomst ter behandeling van de agendapunten 10 (overbrenging van vermogen) en 11 (opheffing Rekencommissie). Dit schrijven en reacties van het Bestuur en de Rekencommissie zijn aan de leden die zich op hebben gegeven voor de AVL voorafgaand aan deze vergadering rondgestuurd. Agendapunt 10 vraagt niet om besluitvorming door de leden. Het betreft een mondelinge toelichting op ontwikkelingen bij de Stichting Heemschut Hulpfonds. Agenda punt 11 is een gezamenlijk punt van de Rekencommissie en Raad van Toezicht. Zowel bestuur als Rekencommissie achten het niet bezwaarlijk dit punt in de online vergadering te behandelen.

Wegens technische problemen is de heer Bollebakker helaas niet zelf aanwezig bij deze AVL. De brief van de heer Bollebakker wordt ter kennisgeving aangenomen.

4. Verslag van de Algemene Vergadering van Leden van 30 oktober 2020

Er zijn eerder geen opmerkingen ontvangen over het verslag en ook in de vergadering zijn er geen opmerkingen. Het verslag wordt met dank aan de notulist vastgesteld.

5. Jaarverslag 2020

Ter vaststelling

De Voorzitter geeft het woord aan Karel Loeff die met een presentatie een toelichting geeft op het jaarverslag.

Het jaar 2020 stond toch vooral in het teken van de pandemie. Er hebben maar enkele fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden. De AVL heeft in 2020 in een speciale studio online plaatsgevonden waardoor de behandeling van de belangrijkste stukken doorgang heeft kunnen vinden. Inmiddels gaat het Zoomen zo goed dat nu aangedurfd is deze AVL zelf te organiseren.

Verder noemt hij onder andere:

- In de nieuwe Heemschutserie verschenen twee nieuwe publicaties. De eerste, Erfgoed van het vermaak, werd op 14 februari gepresenteerd bij Het Ei van Barneveld en in ontvangst genomen door Susan Lammers, directeur van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. In het kader van het 400-jarig jubileum van het kantoor van Heemschut verscheen Het Korenmetershuis, waarin de geschiedenis van het unieke gildenpandje en de gebruikers worden beschreven.
- In 2020 werd samen met de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN) ondanks de coronamaatregelen twee keer een cursus op locatie georganiseerd voor vrijwilligers van organisaties op het gebied van monumenten. Karel Loeff dankt Hetty Laverman, bestuurslid van de AWN, voor de fijne samenwerking.

- Christian Pfeiffer heeft een college gegeven aan onze vrijwilligers over het omgaan met de pers.
- Eind 2020 werd uit de vrijwilligers een klein groepje samengesteld dat zich voorbereidt om als werkgroep de landelijke ontwikkelingen te volgen inzake de energietransitie. Afgelopen maandag 21 juni jl. is de Werkgroep Energietransitie officieel door het Bestuur ingesteld. Zij zullen commissies adviseren en werken aan landelijke kaders, standpunten en advies.
- Voor de eerste keer werd in januari 2020 de Heemschut Monumentenpremie uitgereikt. Drie eigenaren van gemeentelijke monumenten, te weten in Bloemendaal, Lettele en Leersum, kregen in totaal een bedrag van 10.000 euro, beschikbaar gesteld door Ars Donandi vanuit het Kuijper-van Harpenfonds. Ars Donandi heeft ook dit jaar weer een bedrag beschikbaar gesteld dat door Heemschut uitgegeven mag worden aan monumenteneigenaren die in aanmerking komen met speciale projecten.
- De belangrijkste projecten uit de provincies worden genoemd in het jaarverslag.

Het ledenaantal is helaas nog steeds licht dalende. Er is wel een verjonging van het ledenbestand ingezet. Dit jaar wordt extra ingezet om via de vrijwilligers nieuwe leden te werven.

Er zijn geen opmerkingen of vragen ontvangen over het jaarverslag, zodat het jaarverslag 2020 van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut door de leden wordt vastgesteld. De Voorzitter merkt op dat dit jaarverslag het bestaansrecht van Heemschut bijzonder goed aantoont. Het jaarverslag zal dit jaar in gedrukte vorm aan alle leden worden toegezonden.

6. Verslag en toelichting van de Rekencommissie

Mevrouw Joke Reichardt (voorzitter) geeft een toelichting op het verslag.

De aanbevelingen uit het verslag zijn nog niet besproken met het Bestuur, dit gaat nog gebeuren. De oproep van de Rekencommissie in de vorige AVL om thema's kenbaar te maken die nader onderzoek door de Rekencommissie vergen, heeft niet tot reacties geleid.

Met het onderbrengen van het vermogen van de Stichting Heemschut Hulpfonds bij de Vereniging komt een zwaardere taak op het Bestuur van de Vereniging te liggen met betrekking tot het in stand houden van het (stam)vermogen. De Rekencommissie onderschrijft de instelling van een beheercommissie en adviseren het Bestuur de taken en verantwoordelijkheden van een dergelijke commissie alsmede de samenstelling in een reglement dan wel statutair vast te leggen.

Als tweede aandachtspunt wordt het Bestuur geadviseerd een beredeneerde (concept)toelichting bij de jaarrekening gelijktijdig met de conceptjaarrekening aan de financiële toezichthouder als vanzelfsprekendheid te doen toekomen. Met het onderbrengen van het vermogen van het Hulpfonds bij de Vereniging zal een en ander nog meer van belang worden.

De Voorzitter dankt de Rekencommissie voor haar bijdrage en zegt toe dat het Bestuur de aanbevelingen zeer ter harte zal nemen en ook al in gang heeft gezet. Er zijn geen vragen. Over dit agendapunt vindt geen besluitvorming plaats.

7. Verslag en toelichting van de Raad van Toezicht

Mevrouw van Duin, voorzitter Raad van Toezicht, vindt het jammer dat deze vergadering weer niet fysiek kan worden gehouden. Het verslag spreekt voor zich en behoeft geen verdere toelichting.

Het werk van de Raad van Toezicht wordt zeer gewaardeerd door het Bestuur, men weet elkaar te vinden en er is indien gewenst overleg. De Voorzitter dankt de Raad van Toezicht.

Over dit agendapunt vindt geen besluitvorming plaats.

8. Jaarrekening 2020

De jaarrekening van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut ligt voor ter vaststelling. De accountantsverklaring en een extra toelichting op de jaarrekening zijn tevens ter informatie bijgevoegd. De toelichting spreekt voor zich.

De Voorzitter informeert of er vragen zijn. Er komen geen vragen binnen en niemand wenst een stemming. De jaarrekening van de Vereniging wordt vastgesteld door de AVL.

9. Decharge van het Bestuur voor het gevoerde financiële beleid 2020

De Voorzitter informeert of er vragen of opmerkingen zijn over het gevoerde financiële beleid 2020. Dit is een apart onderdeel vanwege de wettelijke voorschriften: het besluit moet separaat worden genomen naast de goedkeuring van de jaarrekening.

Er zijn geen vragen of opmerkingen binnengekomen. Ook vraagt de Voorzitter of iemand een stemming of het woord wenst. Niemand verzoekt om een stemming. DE AVL verleent décharge aan het Bestuur.

10. Mondelinge toelichting ontwikkelingen Stichting Heemschut Hulpfonds (m.b.t. onder meer de overbrenging van het vermogen naar de Vereniging).

De Voorzitter (tevens voorzitter van de Stichting Heemschut Hulpfonds) licht toe dat de Belastingdienst bezwaren naar voren heeft gebracht over het vermogen van de Vereniging dat in een aparte Stichting, Stichting Heemschut Hulpfonds (de Stichting), wordt bewaard. De Belastingdienst is van mening dat legaten en giften aan de Vereniging thuis horen bij de Vereniging.

Er zijn specialisten om advies gevraagd en de uitkomst hiervan is dat het gehele vermogen van de Stichting als stamvermogen naar de Vereniging zonder belastingheffing overgebracht mag worden. Stamvermogen is volgens de site van de Belastingdienst een redelijk vermogen, dat nodig is om de continuïteit van de werkzaamheden van de Vereniging te waarborgen.

Het is de bedoeling dat uit de rendementen van het stamvermogen de Vereniging in stand kan blijven.

Er is door het Bestuur nagedacht hoe nu verder te gaan ook i.v.m. eventuele toekomstige legaten aan de Stichting. Die eventuele, (toekomstige) legaten vervallen aan de Staat der Nederlanden, indien de Stichting zou worden geliquideerd. Een fusie tussen de Vereniging en de Stichting zou mogelijk het probleem van een toekomstig legaat aan de Stichting kunnen ondervangen. De heer Bollebakker spreekt in zijn brief zijn zorg uit dat overbrenging van het vermogen van de Stichting naar de Vereniging in de toekomst verwatering van de doelstelling van Heemschut met zich mee zou kunnen brengen. De leden van de AVL zijn als hoogste orgaan verantwoordelijk in deze. Indien gekozen wordt voor bedoelde fusie tussen de Vereniging en de Stichting zal het benodigde fusietraject terugkomen in een volgende AVL en aan de leden worden voorgelegd. Het zijn de leden van de Vereniging, die in een AVL besluiten over wel of geen fusie tussen de Vereniging en de Stichting.

Als het vermogen overgeheveld is naar de Vereniging zal het vermogen in opdracht van het Bestuur worden beheerd door de bank net zoals dit momenteel bij de Stichting gebeurt. Er zal door het Bestuur een beheer-/ beleggingscommissie ingesteld gaan worden.

De heer Neukirchen is verheugd over deze ontwikkelingen, hij heeft al vele keren in vorige vergaderingen transparantie over het reilen en zeilen van de Stichting bepleit, omdat de Vereniging

niet zonder de jaarlijkse bijdragen uit de Stichting kan functioneren. De Voorzitter noemt dat ook de Rekencommissie en het indertijd nieuwe, thans huidige Bestuur zich kritisch hebben uitgelaten over de huidige constructie. De structuur dat de Voorzitter en penningmeester van de Vereniging tevens de voorzitter en penningmeester van de Stichting zijn is niet gewenst. De heer Neukirchen vraagt of in de gesprekken met de Belastingdienst ook aan de orde is gekomen dat bij handhaving van de huidige constructie de ANBI status in gevaar komt? De penningmeester antwoordt dat de Belastingdienst een signaal heeft afgegeven. Voor de ANBI status mag een bepaald vermogen aangehouden worden, dat ook wel stamvermogen wordt genoemd. Als dit (stam)vermogen te hoog wordt, zal het boventallige vermogen uitgegeven moeten worden. De voorgenomen fusie vloeit voort uit een ongewenste structuur. Deze discussie viel samen met de vragen van de Belastingdienst.

De heer Neukirchen informeert naar de omvang van het stamvermogen. De Voorzitter antwoordt dat de hoogte van het vermogen zeer positief is en te danken is aan het gunstige beleggingsresultaat van de afgelopen jaren. Het stamvermogen waar de Belastingdienst mee akkoord is gegaan is het vermogen wat ultimo 2020 bij de Stichting aanwezig was. Dit is het vermogen wat aangehouden kan worden om de doelstellingen van Heemschut te realiseren. Bij het doen van giften, erfstellingen en legaten zou het gunstig zijn als daarbij in het betreffende document (bv testament) een clause wordt opgenomen met een bepaalde doelstelling, in dat geval zou de gift, erfenis respectievelijk het legaat aan het stamvermogen toegevoegd mogen worden. De heer Neukirchen zou de constructie en voorwaarden graag terugzien in een notitie bij de volgende AVL. Dit wordt toegezegd door de penningmeester.

De heer Neukirchen vraagt wat er met de leden van het bestuur van de Stichting gaat gebeuren? Het zou jammer zijn als de deskundigheid van dit bestuur verloren gaat. De penningmeester antwoordt dat deze deskundigheid zal terugkomen in de vorm van een beheer-/beleggingscommissie. De Voorzitter merkt op dat het Bestuur hierover ook in gesprek is met de Raad van Toezicht, men is het eens over het doel maar er moet nog worden nagedacht over de juiste constructie. Het vermogen gaat vallen onder het hoogste orgaan van de Vereniging, de AVL. In een volgende AVL zal het Bestuur met een voorstel komen.

11. Voorstel inzake opheffing van de Rekencommissie en onderbrenging van haar taken in een in te stellen financiële commissie onder de Raad van Toezicht.

Mevrouw Reichardt, voorzitter van de Rekencommissie, licht dit punt toe. Momenteel zijn er twee toezichthoudende organen binnen de Vereniging met deels overlappende taken. Deze overlapping betreft met name het financiële toezicht. De Rekencommissie is ingesteld toen er nog geen Raad van Toezicht was. Het financiële toezicht zal als de Rekencommissie is ondergebracht bij de Raad van Toezicht meer meelopen met regulier overleg en knelpunten zullen dan eerder kunnen worden gesignaleerd. Nu het vermogen van de Stichting bij de Vereniging ondergebracht gaat worden zal de Raad van Toezicht het financiële toezicht verzwaren, er zal een financiële commissie (de Financiële Commissie) door de Raad van Toezicht ingesteld worden. Dit voorstel om de Rekencommissie op te heffen betekent dus uitdrukkelijk niet dat de taken niet meer worden uitgevoerd, maar naar de mening van de Rekencommissie efficiënter worden belegd binnen het bestaande toezicht.

Voorts noemt zij dat na een oproep van de Rekencommissie er vanuit de AVL geen onderwerpen aangedragen zijn die om nader onderzoek door de Rekencommissie vragen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat er een zekere rust is weergekeerd.

Het punt van de heer Bollebakker, de zelfstandige bevoegdheid van de Rekencommissie, is een terecht punt dat ook binnen de Rekencommissie en Raad van Toezicht tot discussies heeft geleid, en dat is voortgekomen uit een zeer onrustige periode binnen de vereniging. Er is evenwel zeer kritisch naar gekeken.

Mevrouw van Duin, de voorzitter van de Raad van Toezicht, neemt het woord. Toen de Raad van Toezicht is ingesteld (integer en deskundig) heeft zij meteen de samenwerking met de Rekencommissie gezocht. De Financiële Commissie binnen de RvT wordt ingericht al een financiële/audit commissie die structureel, gevraagd en ongevraagd, zich zal bezighouden met de financiële beoordeling (auditen op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid) binnen de Erfgoedvereniging Heemschut. De Financiële Commissie is onderdeel van de Raad van Toezicht en wordt uit haar midden benoemd, maar er kunnen ook externe leden voor worden gevraagd als de benodigde profielen niet binnen de Raad van Toezicht aanwezig zijn.

De heer Neukirchen meent dat er voorbij gegaan wordt aan het essentiële punt dat de Rekencommissie is ingesteld door de AVL om rechtstreeks verslag uit te brengen aan de AVL. De Rekencommissie heeft tot taak de werkzaamheden van de Vereniging en de gelden door te lichten op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. De Rekencommissie heeft een volstrekt onafhankelijke positie en die positie komt nu in gevaar, aldus de heer Neukirchen.

Mevrouw van Duin antwoordt dat het feit blijft dat de Raad van Toezicht inderdaad zijn link heeft vanuit de commissies, een link met actieve vrijwilligers, en dit inderdaad in principe als een voorselectie gezien kan worden. Maar dat Raad van Toezicht leden uit de commissies komen, betekent ook affiniteit en daadwerkelijke betrokkenheid bij het actieve werk voor de Vereniging. Daar is toentertijd bij het opstellen van de nieuwe, huidige statuten expliciet voor gekozen. De onafhankelijkheid van de Raad van Toezicht en de door laatstgenoemde Raad in te stellen Financiële Commissie wordt gewaarborgd, omdat de Raad van Toezicht (en dus indirect de Financiële Commissie) wordt benoemd door de AVL en ook rapporteert aan de AVL. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het Bestuur in de volle breedte zowel op beleid als financieel. Het auditingwerk van de Rekencommissie kan zo ook binnen de Raad van Toezicht worden opgepakt. De AVL blijft het hoogste orgaan.

De heer Neukirchen blijft het principieel onjuist vinden.

Mevrouw van Duin haalt nog aan dat er na herhaalde verzoeken afgelopen vergaderingen geen onderzoeksvragen zijn ontvangen vanuit de AVL voor de Rekencommissie.

Mevrouw Reichardt noemt dat dit voorstel inzake opheffing van de Rekencommissie en onderbrenging van haar taken in de in te stellen Financiële Commissie onder de Raad van Toezicht ook komt vanuit de vraag hoe we zo efficiënt mogelijk kunnen werken. Mevrouw Laverman (lid Rekencommissie) merkt op dat de Rekencommissie is ontstaan in een roerige periode van de Vereniging zonder een Raad van Toezicht. Het is nu een mooi moment om de taak van de Rekencommissie aan de Raad van Toezicht/Financiële Commissie over te dragen. Je moet elkaar niet voor de voeten lopen, aldus mevrouw Laverman.

De heer de Bouter (lid Rekencommissie) blijft van mening dat zijns inziens de onafhankelijkheid van de Financiële Commissie met deze constructie niet voldoende gewaarborgd is.

Mevrouw Gorter vraagt zich af of het niet wenselijk is om als extra controle om de zoveel tijd een onafhankelijke partij naar de verenigingsstructuur en zaken te laten kijken. Mevrouw van Duin noemt dat er ook al een accountant is die de jaarstukken beoordeelt. De Voorzitter noemt dat de Raad van Toezicht altijd een externe adviseur kan inhuren, daar is budget voor. Ook de AVL kan ten alle tijde om een onderzoek vragen.

De Voorzitter gaat over naar besluitvorming en vraagt wie er tegen dit voorstel zijn. De heer de Bouter, de heer Neukirchen, de heer van Susante en de heer Bollebakker (beiden vertegenwoordigd door de heer Neukirchen) blijven bij het standpunt dat de onafhankelijkheid onvoldoende gewaarborgd is en stemmen tegen. De Voorzitter vraagt of iemand zich bij deze vier leden wil aansluiten, maar het blijft hierbij. Aldus besluit de AVL het voorstel aan te nemen.

12. Jaarplan 2021

Het jaarplan 2021 ligt voor.

De heer Loeff merkt op dat het altijd enigszins merkwaardig is dat het jaar, waarop het betreffende jaarplan betrekking heeft al halverwege is als goedkeuring aan de AVL gevraagd wordt. De genoemde projecten uit het jaarplan lopen volgens schema en voorspoedig.

De Voorzitter informeert of er vragen zijn. Niemand heeft opmerkingen. De AVL stemt in met het jaarplan 2021.

13. Begroting 2021

Ter instemming.

Mevrouw Reichardt noemt dat het lastig is om een oordeel te vellen over alleen maar getallen, zij zou voor volgende jaren graag een toelichting zien. De Voorzitter en penningmeester zullen trachten de begroting de komende jaren inzichtelijker te maken en zeggen een ruime toelichting toe.

De Voorzitter informeert naar vragen of opmerkingen. Er zijn geen opmerkingen. De begroting wordt vastgesteld.

14. Benoemingen

Voorgesteld worden voor herbenoeming, volgens artikel 8.7 van de statuten, als lid van de Raad van Toezicht:

- De heer Ruud Kuipers namens de Werkgroep Monumentale Kunst
- De heer Frans van Gessel namens de Commissie Noord-Brabant
- Mevrouw Paula Voorthuysen namens de Commissie Friesland

De Voorzitter informeert naar eventuele bezwaren, deze zijn niet ontvangen. Ook vraagt de Voorzitter of iemand een stemming wenst. Niemand verzoekt om een stemming. De AVL keurt de herbenoemingen hierbij goed.

15. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

16. Sluiting

De Voorzitter dankt de leden voor hun inbreng en spreekt de hoop uit elkaar in het najaar weer fysiek te kunnen treffen met gezellige bijeenkomsten zoals de excursies.

Hij bedankt ook voor de prettige vergadering en sluit deze vervolgens.